

สรุปข่าวรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 5 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)

วันพุธที่ 11 มกราคม 2566 เวลา 09.00 นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น 2 อาคารรัฐสภา ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย รองประธานรัฐสภา เป็นประธานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 5 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อสมาชิกครบองค์ประชุมแล้ว ประธานฯ ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังนี้

(1) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

ด้วยประธานรัฐสภา ในฐานะประธานหน่วยประจำชาติไทยในสหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union : IPU) หน่วยประจำชาติไทยในสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก (Asian - Pacific Parliamentarians' Union : APPU) และหน่วยประจำชาติไทยในสมัชชารัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter - Parliamentary Assembly : AIPA) ได้มีคำสั่งให้นัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2565 ของหน่วยประจำชาติไทย ในวันพุธที่ 11 มกราคม 2566 โดยเริ่มการประชุมภายหลังเสร็จสิ้นการประชุมร่วมกันของรัฐสภา จึงขอเรียนเชิญสมาชิกรัฐสภา ในฐานะสมาชิกหน่วยประจำชาติไทย เข้าร่วมประชุมดังกล่าว ที่ประชุมรับทราบ

(2) รับรองรายงานการประชุม

ไม่มี

(3) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว

จากการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 4 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันอังคารที่ 10 มกราคม 2566 ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. โดยเริ่มต้นด้วยชื่อร่างคำปรารภ และเรียงตามลำดับมาตรา จนถึงมาตรา 7 ซึ่งมีกรรมวิธีการที่ขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติที่ขอสงวนคำแปรญัตติได้อภิปราย จากนั้น คณะกรรมการได้ตอบชี้แจงจบแล้ว ภายหลังจากการตรวจสอบเพื่อการลงมติมาตรา 7 ปรากฏว่ามีจำนวนสมาชิกฯ แสดงตนไม่ครบองค์ประชุม ประธานฯ จึงสั่งปิดประชุมเพื่อลงมติในวันนี้

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมการที่ไม่มีการแก้ไข ด้วยคะแนน 282 เสียง

มาตรา 8

ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

กรรมวิธีการผู้ขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ อภิปรายให้ข้อคิดเห็นข้อสังเกต และข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ อาทิ ขอให้ตัดข้อความในวรรคสามและวรรคสี่ เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจมากเกินไปในการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา ตลอดจนการกำหนดคุณลักษณะได้ทุกเรื่อง นอกจากนี้ มาตรา 8 ยังเป็นมาตราหลักที่มีความเชื่อมโยงกับมาตราอื่น ๆ อีกหลายมาตรา หากให้อำนาจคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจเต็มที่ในมาตรา 8 แล้ว ย่อมจะมีอำนาจแฝงอยู่ในมาตราอื่น ๆ ที่มีการอ้างอิงมาตรา 8 เช่นกัน จึงเห็นว่าการเขียนกฎหมายให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจอยู่ในกฎหมายเกือบทุกมาตราในพระราชบัญญัติฉบับนี้จะเป็นการทำลาย

โครงสร้างของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้โดยสิ้นเชิง ซึ่งควรให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูวิชาชีพ สถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองทำหน้าที่จัดการศึกษา การมอบอำนาจให้คณะกรรมการนโยบายซึ่งไม่รู้ว่าเป็นใครเข้าไปแทรกแซงอย่างซ่อนเร้นจึงไม่ชอบ ส่วนประเด็นการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษานั้น การกำหนดเป็นช่วงวัยมีผลต่อการจัดการศึกษาอย่างไร และมีผลดีต่อการจัดการศึกษาในภาพรวมหรือไม่ ซึ่งไม่มีใครสามารถให้คำตอบได้ว่าหากเปลี่ยนการจัดการศึกษาเป็นเช่นนี้แล้วจะทำให้ระบบการศึกษาของไทยดีขึ้น แต่กลับส่งผลกระทบต่อการปรับหลักสูตรในปัจจุบันที่กำหนดเป็นระดับการศึกษา เมื่อเปลี่ยนหลักสูตรแล้ว มาตรฐาน ตัวชี้วัด รวมทั้งการวัดผลประเมินผลก็ต้องปรับเปลี่ยนทั้งหมดเช่นกัน จึงเห็นควรให้กำหนดเป้าหมายแบบเดิมคือ ตามระดับการศึกษา ซึ่งมีการกำหนดช่วงอายุอยู่แล้ว โดยมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ 1. กระบวนการคิด 2. เกิดนวัตกรรม และ 3. ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย ส่วนความเข้มข้นในแต่ละระดับศึกษาย่อมมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ การตั้งเป้าหมายในมาตรา 8 ยังมีความเสี่ยงที่จะฉุดรั้งระบบการศึกษาไทยให้ถดถอยยิ่งกว่าเดิม เนื่องจากการตั้งเป้าหมายที่ไม่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และมีการกำหนดเป้าหมายเอาไว้อย่างละเอียดมากเกินไป และแม้ว่าจะมีการเปิดช่องให้คณะกรรมการนโยบายและคณะรัฐมนตรีสามารถปรับเปลี่ยนเป้าหมายได้ในกรณีมีความจำเป็นก็ตาม แต่ก็มีความคลุมเครือว่าจะสามารถทบทวนเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างไร รวมทั้งมีการตั้งเป้าหมายที่มีความเป็นนามธรรมสูงและไม่สามารถวัดผลได้จริง ซึ่งจะสร้างภาระในทางปฏิบัติและมีความเสี่ยงว่าจะถูกตีความไม่ตรงกัน และการตั้งเป้าหมายตามช่วงอายุมีความเสี่ยงอย่างมากที่จะทำให้เด็กบางคนถูกตีตราอย่างไม่เป็นธรรม หากไม่สามารถพัฒนาทักษะได้ตามเป้าหมาย สะท้อนให้เห็นระบบการศึกษาไทยในภาพรวมที่มีการมองข้ามความหลากหลายของผู้เรียนมาโดยตลอด เพื่อจะหาทางออกของปัญหาจึงขอให้ทบทวนและปรับเป้าหมายของผู้เรียนจากตามช่วงวัยเป็นตามระดับการศึกษา และควรนำรายละเอียดของเป้าหมายทั้งหมดออกจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไปใส่ไว้ในกฎหมายฉบับอื่นที่มีการปรับเปลี่ยนได้ง่ายและคล่องตัวกว่า

นอกจากนี้ สมาชิกฯ ได้มีความเห็นสอดคล้องกับกรรมาธิการเสียงข้างน้อย ในการกำหนดเป้าหมายให้มีความสอดคล้องกับมาตรา 54 และมาตรา 258 จ.ด้านการศึกษา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยปรับปรุงการเรียนการสอนทุกระดับชั้นให้ผู้เรียนเรียนตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายและสอดคล้องทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ อีกทั้งยังแสดงความไม่เห็นด้วยกับการกำหนดเป้าหมายตามช่วงอายุ เนื่องจากความพร้อมของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน และในวันนี้โลกมีการเปลี่ยนแปลงและมีความหลากหลายมาก การกำหนดเป้าหมายดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัติเช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อกฎหมายลูกเป็นอย่างมาก และในทางปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการได้ รวมทั้งยังเป็นการสะท้อนความคิดของอำนาจนิยม และผู้ที่ร่างกฎหมายอาจยังไม่มีความเข้าใจในความหลากหลายของมนุษย์มากพอ มนุษย์แต่ละคนมีศักยภาพแตกต่างกัน ในโลกเสรีนิยม เด็กทุกคนควรได้รับการเรียนรู้โดยปราศจากความกังวล และพัฒนาความสงสัยใคร่รู้ตามธรรมชาติมากกว่าการถูกกำหนดให้เป็นและการสอบผ่าน สิ่งสำคัญที่สุดในการศึกษา คือ คุณภาพ ไม่ใช่ปริมาณ แต่มาตรา 8 ไม่สามารถตอบโจทย์ดังกล่าวได้ และไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิรูปการศึกษา จึงควรนำเป้าหมายต่าง ๆ ไปใส่ไว้ในนโยบายซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลสามารถกำหนดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและความเหมาะสมในแต่ละช่วงเวลาได้ รวมทั้งยังสามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายได้เช่นกัน

กรรมการฯ ตอบชี้แจงว่า การตัดสินใจในการลงมติของคณะกรรมการนั้นได้ใช้เวลาไตร่ตรอง ไคร่ครวญ และรับฟังอย่างมาก เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจของคณะกรรมการ ซึ่งมาตรานี้เป็นมาตราที่คณะกรรมการใช้เวลาในการพิจารณานาน โดยได้แบ่งแนวคิดของผู้ที่มุ่มมองต่อมาตรานี้ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ต้องการจัดการศึกษาเป็นช่วงชั้น เพราะความแตกต่างหลากหลายของผู้คนไม่อาจกำหนดคุณลักษณะได้ การเขียนคุณลักษณะเพื่อการวัดและประเมินผลนั้นจะทำได้ยาก โดยเด็กบางคนอยู่ในช่วงวัยที่ 1 อาจมีความสามารถถึงเด็กวัยที่ 5 ก็ได้ซึ่งเราเห็นได้ในสังคมทั่วไป กลุ่มที่ 2 ใช้ช่วงวัยเป็นตัวกำหนดซึ่งปรากฏตามร่างฉบับนี้โดยมีเหตุผลว่า การกำหนดช่วงวัยนั้นเป็นการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อให้ความเชื่อมโยงต่อไปยังมาตราอื่น ๆ และกลุ่มที่ 3 เสนอให้ไปเขียนไว้ในแผนการสอนและวัตถุประสงค์การสอนเพื่อวัดผลและประเมินผลผู้เรียน ไม่ควรนำมาเขียนเป็นกฎหมายเพราะแก้ไขได้ยาก จึงเห็นควรให้ตัดออกซึ่งหากตัดออกก็จะต้องร่างกฎหมายใหม่ทั้งหมด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของการพิจารณาที่ประชุมได้เชิญผู้ร่างมาตรานี้คือกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา มาชี้แจงและอธิบายถึงเจตนารมณ์ในที่ประชุมคณะกรรมการ โดยในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ทางรัฐบาลหรือกรรมการอิสระฯ มีการรอบยัดโยงในการจัดทำร่างในการปฏิรูปการศึกษาใหม่กับรัฐธรรมนูญ โดยหลักการของรัฐธรรมนูญแล้วมีความต้องการให้ประชาชนทุกคนได้ผ่านการเรียนรู้ในระบบต่าง ๆ ทุกระบบอย่างสมบูรณ์เพื่อเป็นการพัฒนาบุคคลพัฒนาตนเองให้เกิดความสมบูรณ์ ในรายละเอียดของมาตรา 8 จึงต้องกำหนดให้เหมาะสมแต่ละช่วงวัย ซึ่งแต่ละช่วงวัยที่จะมีการเรียนรู้จะมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 คือส่วนของความรู้ที่ผู้เรียนพึงได้รับ ส่วนที่ 2 คือส่วนของทักษะที่พึงประสงค์ที่ผู้เรียนควรได้รับการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย และส่วนที่ 3 คือ ทักษะที่พึงประสงค์ที่ผู้เรียนควรได้รับจากการจัดการศึกษา ซึ่งการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เหล่านี้เป็น การกำหนดรายละเอียดที่เป็นภาพกว้างที่สามารถยืดหยุ่นได้ โดยเฉพาะในวรรคสองและวรรคสามที่ยังเปิดโอกาสให้สามารถปรับปรุงรายละเอียดซึ่งเป็นไปตามกรอบของกฎหมายในมาตรา 8 ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตด้วย ดังนั้นในมาตรา 8 จึงเป็นมาตราที่ไม่ได้เป็นข้อจำกัดในการถูกกำหนดกรอบให้ไม่สามารถขยายหรือยืดหยุ่นในการจัดการศึกษาในอนาคตได้

นอกจากนี้ การเขียนร่างมาตรา 8 หลายท่านอาจไม่คุ้นชินเพราะเราจะชินกับกฎหมายที่บังคับให้เราจะต้องปฏิบัติเช่นนั้น เช่นนี้ หรือกำหนดระดับการศึกษาว่ามีชั้นอะไรบ้าง แต่ในความเป็นจริงเราควรนึกถึงผู้เรียนในแต่ละชั้นวัยว่าต้องการสิ่งใด โดยกฎหมายฉบับนี้เขียนตามความต้องการของผู้เรียนซึ่งเป็นการเขียนที่เปลี่ยนแนวไปโดยยึดถือผู้เรียนเป็นหลักที่จะพัฒนาบ่มเพาะให้มีความสมบูรณ์ทางร่างกายและจิตใจ เป็นผู้ที่มีสมรรถนะคนหนึ่ง จึงต้องเขียนให้เหมาะสมกับธรรมชาติหรือความต้องการแต่ละช่วงวัย โดยแนวความคิดนี้ไม่ใช่เพิ่งจะมีมาแต่มีมาตั้งแต่ปี 2542 ในการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งรองรับแนวคิดนี้ แต่ไม่ได้เขียนให้เป็นรูปธรรมเท่านั้น โดยในมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เขียนชัดในเรื่องของแนวทางในการจัดการศึกษาที่ระบุว่า แนวทางการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตน อีกทั้งในมาตรา 28 ยังเขียนว่า ต้องมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ จึงเห็นได้ว่าแนวคิดไม่ได้แตกต่างกัน และเป็นแนวคิดที่มีมานานแล้วเพียงแต่ในร่างนี้ทำให้เป็นรูปธรรม

ขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ การเขียนมาตรา 8 นี้มาจากการวิจัยศึกษาจากคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วยข้อมูลตามหลักวิชาการทางการแพทย์ซึ่งมีแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางกายภาพของเด็ก และความต้องการต่าง ๆ มาเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยมาตรา 8 เป็นเพียงมาตราพื้นฐานที่เชื่อมโยงไปยังมาตราอื่น ๆ จึงขอให้สมาชิกเปิดใจรับร่างมาตรา 8

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับร่างของคณะกรรมการฯ ที่ไม่มีการแก้ไข ด้วยคะแนน 293 เสียง

มาตรา 8/1

ผู้แปรรูปขอเพิ่มความเป็นมาตรา 8/1 โดยให้คำนึงถึงความต้องการ ความถนัดและทักษะของบุคคลในช่วงวัยโดยให้พิจารณาถึงทักษะความถนัดเฉพาะตัว และ/หรือความถนัดเป็นพิเศษในสายอาชีพ เบื้องต้น เช่น แพทย์ พยาบาล วิศวกร บัญชี กฎหมาย และการกีฬา เป็นต้น เพื่อให้บุคคลในช่วงวัยดังกล่าวสามารถดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 9 โดยในปัจจุบันสังคมไทยยังไม่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความสามารถพิเศษหรือมีความถนัดเฉพาะตัวสามารถประสบความสำเร็จได้ เราต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยคำนึงถึงบริบทโดยรวม ไม่ใช่ยึดถือแค่ตัวผู้เรียนเท่านั้น

จากนั้น ที่ประชุมได้มีการลงมติ แต่เนื่องจากองค์ประชุมไม่ครบ ประธานฯ จึงสั่งปิดประชุมในเวลา 12.49 นาฬิกา

ปิดการประชุมเวลา 12.49 นาฬิกา

จัดทำโดย กลุ่มงานสื่อมวลชน สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร